

ת"פ 61720/08/21 - מדינת ישראל נגד מחמוד חאג' יחיא

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"פ 61720-08-21 מדינת ישראל נ' חאג' יחיא

בפני בעניין:	כבוד השופטת מרב גרינברג המאשימה	מדינת ישראל ע"י ב"כ עוה"ד ליטל שירי
נגד הנאשם		מחמוד חאג' יחיא ע"י ב"כ עוה"ד אלון טנקג'י

גזר דין

1. הנאשם הורשע בהתאם להודאתו בכתב אישום מתוקן המייחס לו עבירת **הפקרה אחרי פגיעה לפי סעיף 64א(ג) לפקודת התעבורה, תשכ"א 1961** (להלן-הפקודה).
2. כמפורט בעובדות כתב האישום המתוקן, ביום 28.5.21, בשעה 00:15 לערך, רכב המנוח על אופניים חשמליים בכביש 444 מכיוון דרום לצפון (להלן-הכביש), על השול הימני, נגד כיוון התנועה, כאשר הפנס הימני של האופניים דולק. הכביש הינו כביש עירוני בו המהירות המרבית המותרת 70 קמ"ש, מזג האוויר היה נאה, הייתה ראות טובה ופנסי הרחוב בכביש פעלו. באותה עת, נהג הנאשם ברכבו בכיוון דרום. **הנאשם נסע על השול הימני ולאחר כ-200 מטרים, כשהכביש ריק מרכבים נוספים, פגע עם חזית רכבו במנוח.** כתוצאה מהתאונה, נגרם נזק כבד לרכב הכולל, בין היתר, ניפוץ השמשה הקדמית ומעיכה קשה של מכסה המנוע. **הנאשם המשיך בנסיעה**, הותיר את הרכב בשטח השייך למשפחתו בקרבת מקום התאונה, כשהרכב אינו נראה מהרחוב, ונסע לטול כרם. כתוצאה מהתאונה, הובהל המנוח לבית חולים שם נקבע מותו.
3. ביום 22.2.22 הציגו הצדדים הסדר טיעון, פרי הליך גישור שנוהל בפני כב' השופט טרסי, לפיו הנאשם יודה ויורשע בעובדות כתב האישום המתוקן ויפנה לקבלת תסקיר שירות מבחן. עוד הסכימו הצדדים כי עובר לדיון הטיעונים לעונש יפקיד הנאשם פיצוי בסך 25,000 ₪, והמאשימה תטען לעונש ראוי של 18 חודשי מאסר בפועל, פסילה, פסילה על תנאי וקנס. ההגנה חופשית בטיעוניה.

תסקיר שירות המבחן

4. הנאשם, בן 35, מתגורר בטייבה, נשוי ואב לתאומים בני 9 ופעוט בן שנתיים, עובד לפרנסתו כקבלן בנייה עצמאי, מנהל עסק מצליח ומעסיק עובדים רבים. הנאשם מוכר לשירות מבחן מהליכים קודמים, בעברו שלוש הרשעות, אחת מהן בעבירה של סיכון אדם בנתיב תחבורה, כמו כן הורשע במספר עבירות תעבורה. הנאשם נטל אחריות על מעשיו, שירות המבחן התרשם שמתייסר על התנהלותו והפקרת המנוח שהינו קרוב משפחתו, עוד חש תחושות בושה ומצוקה וער לפסול הערכי במעשיו.

באשר לנסיבות המעשה, הסביר שנסע בשעת לילה, בימי מבצע שומר חומות, באזור היו מהומות והתפרעויות, וסבר כי הפגיעה בשמשת הרכב נגרמה מיידיו אבן וכלל לא הבין שפגע באדם. לדבריו, נבהל נסע לביתו וניסה ליצור קשר עם המשטרה אך השיחות התנתקו ולמחרת הסביר את עצמו לאחר שהבין שפגע במנוח. הנאשם תיאר כי מאז התאונה חלה נסיגה משמעותית במצבו הנפשי, שהתבטאה, בחודשים האחרונים, בחולשה, אובדן תיאבון, כאבי ראש קשים, מחשבות טורדניות על המנוח ואובדן שמחת חיים, הוא החל בטיפול פסיכולוגי ובהדרגה חזר לתפקוד תעסוקתי (הציג מסמכים מאת פסיכולוג פרטי לפיהם אובחן כסובל מדיכאון והפרעה פוסט טראומטית). כיום שרוי במתח סביב ההליך המשפטי, וחושש שייגזר עליו עונש מאסר.

להתרשמות שירות המבחן הנאשם מכה על חטא שלא עצר אך נוטה לייחס זאת לגורמים שאינם בשליטתו ומבקש להיענש כביטוי לכפרה, עוד סבורים שמדובר בהתנהלות חריגה להתנהלותו בשנים האחרונות. בשקלול כלל הנתונים, מצבו הנפשי בשנה שחלפה, סיכויי שיקומו והחלטה שמביע, מעריכים שהסיכון הנשקף ממנו להסתבכות נוספת עם החוק, נמוך. נוכח נסיבותיו החריגות, ממליצים שלא למצות עימו את הדין ולהסתפק בעונש של עבודות שירות בצד צו מבחן. עוד מעריכים כי יתקשה להתמודד עם ריצוי עונש מאסר, במרחק ממשפחתו וגורמי התמיכה הטיפוליים, וכי עונש מאסר יפגע פגיעה קשה בעסקו.

תמצית טיעוני הצדדים

5. ב"כ המאשימה, עו"ד ליטל שירי, עתרה, בהתאם להסדר הטיעון, לעונש ראוי בן 18 חודשי מאסר. לדבריה, הנאשם הפקיר את המנוח בשעת לילה, בכביש ריק מאדם, וייתכן כי לולא הפקרתו היה ניתן להצילו. עוד עמדה על חומרת עבירת ההפקרה שפוגעת בשורשי הסולידריות האישית והחברתית הדרושים לקיומה של חברה תקינה. לטענתה, גרסתו בשירות המבחן כי חשב שיידו לעברו אבן, מיתממת ואינה מתיישבת עם מעשיו, נסיונותיו להתקשר למשטרה, הסתרת הרכב ונסיעתו לשטחים. עוד הפנתה לעברו הפלילי והתעבורתי, לרבות הרשעתו משנת 2011, בעבירה של סיכון אדם בנתיב תחבורה, בנהיגה פרועה בעת שנמלט משוטרים וזכה להתחשבות מצד בית המשפט שהסתפק בעונש של עבודות שירות (תע/3). על סמך מדיניות הענישה הנוהגת בעבירת ההפקרה, המצויה במגמת החמרה משמעותית, עותרת למתחם הנע בין 18 חודשי מאסר ועד 5 שנות מאסר. המאשימה מתנגדת להמלצת שירות המבחן וסבורה שמדובר בנאשם נורמטיבי שאינו זקוק לשיקום המצדיק סטייה מהמתחם מטעם זה. בהתחשב בנסיבותיו ומצבו הנפשי עתרה למקמו בתחתית המתחם, לצד ענישה נלווית, הכוללת בין פיצוי למשפחת המנוח ופסילת רישיון נהיגה לתקופה ממושכת.

6. ב"כ הנאשם, עו"ד אלון טנקג'י, עתר לאימוץ המלצת שירות המבחן ולהימנעות מהטלת עונש של מאסר בפועל. לדבריו נסיבות ההפקרה אינן מן החמורות, הנאשם לא גרם לתאונה והגיב באופן שגוי כתוצאה מלחץ ופאניקה בהם

היה שריו בסמוך לאחר התאונה. עוד הפנה לשלוש שיחותיו למוקד המשטרה שהתנתקו כעבור שניות ספורות (פלט השיחות - נע/4), והסביר שבשל מצבו לא הצליח לדבר. הסניגור עמד על נסיבותיו החיוביות של הנאשם, מצבו הנפשי המורכב, על כך שסובל מתסמיני פוסט טראומה (סיכום טיפול פסיכולוגי- נע/1) ותחושות הכאב והצער שחש על מות המנוח שאותו הכיר. באשר לעונש, סבור ב"כ הנאשם כי נוכח נסיבות ההפקרה ניתן לקבוע מתחם ענישה שמתחיל ברף של עבודות שירות ולחילופין, נוכח סיכויי שיקומו, עתר לחריגה מהמתחם מטעמי שיקום. עוד ביקש להתחשב במאמציו של הנאשם לכפר על מעשיו הבאים לידי ביטוי בהסכם הסולחה שנערך עם משפחת המנוח (נע/2) ובמסגרתו שילם פיצוי בסך 100,000 ₪ והסכמתו להפקיד פיצוי נוסף בסך 25,000 ₪.

הצדדים הגישו אסופת פסיקה התומכת בעתירתם העונשית.

7. **לטובת הנאשם העיד עו"ד שי טובים**, שסיפר על כך שמכיר את הנאשם היכרות רבת שנים כאדם טוב ורחב לב, שעמד לצדו בעת שהיה זקוק לעזרה. לדבריו, הסתבכותו בתיק הפתיעה אותו, אינה מאפיינת את הנאשם וביקש לראות בה מעידה חד פעמית ולהתחשב בו.

8. הנאשם בדברו האחרון הביע צער וחרטה על מעשיו, לדבריו אם יכול היה מתחלף עם המנוח שעבד אצלו בעבר והיה חבר טוב שלו. הנאשם חזר על גרסתו כי לא הבחין במנוח ולא הבין שפגע בו וביקש שלא לגזור עליו עונש מאסר שיפגע במשפחתו ובעבודתו.

דין והכרעה

9. עתירת המאשימה, בהמשך להסכמת הצדדים, לעונש ראוי בן 18 חודשים אינה פוטרת את בית המשפט מקביעת מתחם ענישה הולם. אף אם יש הסכמה בין הצדדים לטווח ענישה, שהוא תוצאה של כוח מיקוח הצדדים, על בית המשפט לבחון את מתחם הענישה, המהווה קביעה נורמטיבית בדבר האיזון הראוי שנקבע על ידי המחוקק (דברי כב' השופט י.אלרון, ע"פ 6197/20 **מדינת ישראל נ' גולאני**, פסקה 16 (28.11.2021), ראו גם: ע"פ 1548/18, **גיא נ' מדינת ישראל** (28.11.2018)).

10. בית המשפט העליון עמד, חזור ושנה, על חומרת עבירת ההפקרה לאחר פגיעה, ונפסק כי המבצע אותה כושל בפגם מוסרי וחברתי כבד (ע"פ 2247/10 **ימיני נ' מדינת ישראל**, פ"ד סד(2) 666; ע"פ 2706/13 **קרני נ' מדינת ישראל**, פסקאות 28-29 (27.10.2013)). סעיף 64א(ג) לפקודה קובע כי מקום שכתוצאה מהתאונה, ובמנותק משאלת האחריות לגרימתה, נגדם או נגרמת לו חבלה חמורה, מועצמת חומרת העבירה. לא בכדי החמיר המחוקק את מידת העונש הקבוע לצידה של עבירה זו והעמידו על 14 שנות מאסר, חלף 9 שנים (תיקון 101 לפקודת התעבורה, ספר החוקים 2319, י"ב בחשוון התשע"ב, 9.11.2011), בכך הביע את סלידתו מהפקרת נפגעי תאונות דרכים, וקבע מעמד חוקי להתנהגות מוסרית אנושית, תוך שימת דגש על ערך קדושת חיי האדם ושלמות גופו (ראה ע"פ 1964/20 **אספה נ' מדינת ישראל** פסקה 12 (12.8.2020); ע"פ 6864/14 **ענאש נ' מדינת ישראל**, פסקה 2 לדברי כב' השופטת ברון (8.3.2015)). עוד נפסק שהעובדה שהנהג המפקיר אינו אחראי לקרות התאונה אינה משפיעה על התגבשות עבירת ההפקרה, אך נושאת משקל לעניין העונש (ע"פ 3754/14

גורמזנו נ' מדינת ישראל (11.1.2014).

בהקשר זה, ראו דבריה של כב' השופטת (בדימוס) א. פרוקצ'יה ע"פ 5000/08 סומך נגד מדינת ישראל (22.03.09):

"מטרתה המרכזית של הנורמה הקבועה בסעיף 64א' לפקודת התעבורה היא להבטיח מתן עזרה מיידית לנפגע בתאונה על-ידי נהג שהיה מעורב בתאונה ונמצא במקום, ולהגן בכך על חייו ועל שלומו הגופני של הנפגע. בד בבד, היא נועדה גם למנוע מנהג מלחמוק מאחריות לתאונה, ולהקל על רשויות אכיפת החוק לברר כיצד נגרמה התאונה ומי אחראי לה ...

הנורמה של איסור על הפקרה, מעבר לתכליתה להגן על הנפגע ולהקל על אכיפת החוק ביחס לנהגים עבריינים, נועדה לעגן במשפט את החובה המוסרית החלה על אדם המעורב באירוע פוגעני לסייע לזולתו שנפגע, לדאוג לשלומו ולהציל את חייו. חובה מוסרית זו קיבלה לבוש משפטי מחייב במסגרת חוק המשקף קיומה של אמנה חברתית המושתתת על יסודות שלאתיקה וערכים אנושיים. היא משקפת התפתחות בתפיסה בדבר החובה להושיט עזרה לאדם המצוי בסכנה בכלל, ולנפגע בתאונה בפרט. היא מרחיבה את החובה החוקית של אדם להושיט עזרה לאדם אחר המצוי בסכנה"

11. הנאשם בענייננו אינו אחראי לקרות התאונה, אשמתו נוגעת אך להפקרת המנוח, פצוע, בסמוך לאחר מכן, מבלי לעצור ומבלי להזעיק עזרה. בהתנהגותו זו הפר את חובתו המוסרית והחוקית **"לסייע לנפגע, לדאוג לשלומו, ולהציל את חייו"** (ע"פ 5867/09 קרביאשוילי נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (22.6.2010)). מעשיו פגעו פגיעה משמעותית בערכים של שמירה על חיי אדם ושלמות גופו, ובערכים של ערבות הדדית וסולידריות חברתית, האוסרים להותיר אדם המתבוסס בדמו בשולי הכביש מבלי להושיט לו יד ולהזעיק עזרה.

הנאשם נסע בשול הדרך, בשעת לילה מאוחרת, ופגע במנוח, שרכב על אופניו ממולו, בניגוד לכיוון התנועה. הנזק הכבד שנגרם לרכב - ניפוץ השמשה הקדמית ומעיכה קשה של מכסה המנוע מלמדים על מיקום הפגיעה - בקדמת הרכב ממש מול עיניו ועל עוצמתה. בנסיבות אלו, אין בידי לקבל את גרסתו המיתממת בשירות המבחן, כי סבר שאבן הושלכה לעבר רכבו, הכביש היה מואר והראות טובה. אף מהתנהגותו לאחר התאונה - הסתרת הרכב, בחירתו לא לשוב לביתו ונסיעתו לטול כרם, נלמד על מודעותו למעורבות בתאונה שבה נפגע אדם. גרסה זו אף אינה מתיישבת עם טענתו, כי בסמוך לתאונה, ניסה להתקשר מספר פעמים למשטרה כדי לדווח עליה אך לא הצליח לדבר בשל ההלם בו היה שרוי.

12. נסיבה מחמירה נוספת הגלומה במעשיו נוגעת לנזק שנגרם ומימוש מלא של פוטנציאל הנזק. התאונה התרחשה בשעת לילה מאוחרת, בשול כביש שומם מאדם, הנאשם היה מודע היטב לכך שלא היו עדים לתאונה ונטישת המנוח הפצוע מבלי שהזעיק עזרה עלולה להחמיר את מצבו (ע"פ 7936/13 לוי נ' מדינת ישראל (16.12.2014), להלן: "עניין לוי"). מבלי להכריע בשאלה שהיא מעבר לצורך האם כטענת המאשימה, הפקרת המנוח היא שגרמה למותו (סעיף 64א(ג) לפקודה אינו דורש קשר סיבתי בין ההפקרה לתוצאות התאונה), ברי שהתנהלותו עיכבה הענקת

סיוע רפואי מייד לנפגע ואכן, הרע מכל אירע והוא נפטר מפצעיו. הסניגור הפנה לנע/4, פלט שיחות טלפון הנאשם, ממנו עולה, כי בסמוך לקרות התאונה התקשר שלוש פעמים למוקד המשטרה אך לא הצליח לדבר, לטענתו בשל הפאניקה שבה היה נתון, וכי השיחות נותקו עקב קשיי קליטה (מעיון בפלט, הנאשם התקשר בין השעות 00:21 ל-00:31, שלוש שיחות למוקד המשטרה שמשכן נע בין 20-2 שניות). אף אם אקבל את טענתו כי ביקש לדווח על התאונה, אין בכך כדי להפחית ממידת אשמו, הנאשם יכול היה בהמשך להתקשר שוב, לבקש מאחרים לעשות זאת במקומו או לחלופין להתייצב בתחנת המשטרה הקרובה. לצד זאת, אציין כי יום למחרת התייצב מיוזמתו במשטרה ושיתף פעולה עם גורמי החקירה.

13. בחינת מידת פגיעת מעשי הנאשם בערכים המוגנים מובילה למסקנה כי היא **ברף הבינוני-גבוה**. בהקשר זה נתתי דעתי לתוצאות הקשות של התאונה, למיקום ההפקרה - כביש עירוני, ומועדה - שעת לילה, הנאשם לא שב למיקום התאונה ולא הזעיק עזרה.

מדיניות הענישה הנוהגת

14. **מהו העונש הראוי לגזור על נאשם מפקיר שאינו אחראי לגרום התאונה וכתוצאה ממעשיו נפגע**

אדם פגיעה חמורה או נגרם מותו? סקירת הפסיקה והפסיקה אליה הפנו הצדדים מעלה כי, על דרך הכלל, במקרים דומים, חלקם בנסיבות פחות חמורות שלא הסתיימו במות הנפגע ואחרים הזעיקו עזרה, מוטלים עונשי מאסר לא קצרים ופסילת רישיון לתקופה ממושכת.

בע"פ 3258/16 **וולקוב נ' מדינת ישראל** (22.1.2017), נדחה ערעור נאשם שהורשע, לאחר ניהול הוכחות, בעבירת הפקרה. הנאשם נהג במשאית ברחוב עירוני, פגע ברוכב אופניים וגרם לו חבלות קשות. הנאשם עצר, ניגש אל מקום התאונה, הבחין בנפגע החבול שוכב על הכביש, שמע שעוברי אורח הזעיקו את כוחות ההצלה ואז נסע מהמקום. בהמשך, הסגיר עצמו למשטרה. נקבע מתחם עונש הנע בין 12-48 חודשי מאסר בפועל. הנאשם נעדר עבר פלילי למעט 19 עבירות תעבורה קלות, נדון לעונש של 15 חודשי מאסר בפועל, 5 שנות פסילה וענישה נלווית;

ע"פ 3754/14 **גורמזנו נ' מדינת ישראל** (11.11.2014) התקבל ערעור המערער שנסע בכביש עירוני ופגע בעוצמה בהולך רגל שחצה את הכביש ונכנס לנתיב נסיעתו, כתוצאה מהפגיעה הושלך הולך הרגל אל השמשה הקדמית של הרכב, ניפץ אותה ואחר כך הוטח על מכסה המנוע ונפל אל מתחת לגלגלי הרכב. המערער עצר את רכבו, הבחין בהולך הרגל שרוע על הכביש ובאנשים הרצים לעזרה, ולמרות זאת נסע לאחור, ונמלט מהמקום, הולך הרגל נפגע פגיעה קשה בראשו. בית המשפט המחוזי קבע מתחם ענישה הנע בין 18 חודשים ל-5 שנות מאסר. המערער, מבוגר ללא עבר פלילי, נדון לעונש בן 18 חודשי מאסר בפועל. בית המשפט העליון הפחית את מתחם העונש וקבע שינוע בין 12-40 חודשי מאסר, והקל את עונשו למאסר בן 14 חודשים.

ע"פ 1964/20 **אספה נ' מדינת ישראל** (12.8.2020), תיק חמור, קשה בנסיבותיו, שם היה הנאשם מעורב בתאונת דרכים והורשע בהפקרת שני נערים לאחר פגיעה, אחד מהם פונה לבית החולים כשהוא שרוי במצב של מוות מוחי ולמחרת נקבע מותו. נקבע מתחם הנע בין 2.5 ל-5.5 שנות מאסר בפועל, על הנאשם נגזרו 4.5 שנות מאסר. בית

המשפט העליון קיבל את ערעור הנאשם והפחית את עונשו, מטעמי שיקום ועקרון אחידות הענישה, ל-3 שנות מאסר. בנוסף רישיונו נפסל לתקופה של 6 שנים;

ע"פ 774/17 **עובדייה חטאב נ' מדינת ישראל** (27.3.2019) (ערעור וערעור שכנגד) הוחמר עונשו של נאשם שפגע בהולך רגל שחצה את הכביש ונמלט מהמקום, הנפגע בעודו פצוע, נפגע מכלי רכב אחרים ונהרג. עונשו הוחמר מ-6 חודשי עבודות שירות ל-15 חודשי מאסר. בית המשפט המחוזי קבע מתחם פסילת רישיון נהיגה שנע בין 5 ל-10 שנים והטיל עליו פסילה לתקופה של 7 שנים שקוצרה בערעורו ל-5 שנים;

בת"פ (מח'ב"ש) 61890-02-19 **מדינת ישראל נ' אלגלאוי** (09.05.2021) הורשע נאשם בהפקרה ועבירות נלוות, בגין פגיעתו ברוכב אופניים שגרמה למותו. הנאשם לא עצר את רכבו, נמלט בנסיעה לבית הוריו והחביא את רכבו. בעקבות פעולות שבוצעו לאיתורו, הוא הסגיר את עצמו למשטרה למחרת היום. הנאשם נעדר עבר פלילי אך בעל הרשעות רבות בתחום התעבורה. נדון למאסר בן 18 חודשים, 4 שנות פסילה, וענישה נלווית;

בת"פ (מח'מרכז) 73945-12-19 **מדינת ישראל נ' ירמייב** (18.5.2021) הורשע נאשם בעבירת הפקרה, הנאשם נהג ברכב ולצדו חבריו בשעת לפנות בוקר, ופגע עם חזית רכבו בחלק האחורי של קטנוע שנסע לפניו. כתוצאה מהפגיעה הקטנוע נפל, פגע במעקה הבטיחות, שני רוכביו הוטחו לכביש ונגרמו להם חבלות קשות. הנאשם המשיך בנסיעה ולא שעה לקריאות חבריו לעצור. חברים נוספים שנסעו ברכב נפרד הזעיקו עזרה. נקבע מתחם ענישה הנע בין 11-40 חודשי מאסר בפועל. לחובת הנאשם עבר פלילי ותעבורתי אינו משמעותי, נדון למאסר בן 12 חודשים, 3 שנות פסילה וענישה נלווית;

ההגנה, כאמור, סבורה שהעונש הראוי אליו עותרת המאשימה מחמיר והולם מקרים קשים יותר, שבה הורשעו נאשמים באחריות לגרום התאונה או בעבירות נלוות אחרות (ע"פ 5754/19 **פרסיליה קשתי נ' מדינת ישראל** (22.1.20); ע"פ 3304/14 **פארן נ' מדינת ישראל** (21.10.2014) ועתרה למתחם מתון הכולל תקופת מאסר הניתנת לריצוי בעבודות שירות).

15. **לאחר שבחנתי את נסיבות מעשי הנאשם, מידת הפגיעה בערכים המוגנים והפסיקה הנוהגת, מצאתי לקבוע מתחם ענישה הנע בין 14-36 חודשי מאסר.** ענישת מאסר בדרך של עבודות השירות חורגת ממתחם הענישה ויכולה לבוא רק במקרים חריגים או כענישה שיקומית.

קביעת העונש המתאים לנאשם

16. לחילופין עתרה ההגנה לחרוג לקולא ממתחם הענישה מטעמי שיקום ולהסתפק בענישה של עבודות שירות. עניינו של הנאשם אינו נופל בגדר המקרים המתאימים לחרוג מטעמי שיקום לפי סעיף 40ד(א) לחוק. מדובר בנאשם המנהל אורח חיים נורמטיבי, שלא הסתבך בביצוע עבירות פליליות זמן רב ולא עבר הליך שיקום. אף המלצת שירות המבחן לעבודות שירות אינה מתבססת על טעמים שיקומיים אלא על סיכון נמוך להישנות התנהגותו, מצבו הנפשי והפגיעה הצפויה של עונש מאסר בו ובמשפחתו. מדובר אכן בשיקולים חשובים וכבדי משקל, אך אין בכוחם לבסס

חריגה ממתחם הענישה אלא להשליך על מיקום העונש בתוכו (סעי' 40יא. לחוק).

17. הנאשם יליד 1988, מנהל אורח חיים נורמטיבי, בעלים של עסק משגשג ומעסיק עובדים רבים. עברו הפלילי כולל שלוש הרשעות קודמת, האחרונה (משנת 2018) אינה רלוונטית, אך לא ניתן להתעלם מהרשעתו בעבירה של סיכון אדם בנתיב תחבורה בגינה נדון בשנת 2011 לשישה חודשי עבודות שירות **(ת"פ (מח' מרכז) 18140-06-10 (תע/3))**. נסיבות התיק חמורות: הנאשם שנהג ללא ביטוח, נקרא ע"י שוטרים לעצור את רכבו, בתגובה האיץ את מהירות הרכב ונמלט בנסיעה מהירה ופרועה, תוך שהוא עוקף באופן מסוכן כלי רכב אחרים, פוגע ברכב אחר, עד שהגיע לכיכר ונטש את רכבו. בתיק זה כמו בתיק שלפניו, עתרה המאשימה לעונש מאסר, שירות המבחן המליץ להקל בעונשו ולהסתפק בצו של"צ. הנאשם בדברו האחרון, הצהיר כי הוא "מצטער על כל מה שקרה. עכשיו אני אשתנה ואהיה בן אדם ישר.. יש לי פועלים ואני עוסק מורשה" (שם, עמ' 14).

בית המשפט (כב' סג"נ ז. כספי כתוארו אז) מצא להתחשב בנסיבות המקרה, בחלוף הזמן מביצוע העבירות ובהמלצות התסקיר, להמנע משליחתו למאסר ולהסתפק בעונש מתון של שישה חודשי עבודות שירות (גזר דין מיום 21.7.11). הרשעתו של הנאשם אמנם אינה מהשנים האחרונות, נראה כי מאז אף היטיב את דרכיו אך ניתן למתוח בינה לבין המקרה שבפניו קו ישר והוא שבמצבי לחץ נוהג הנאשם באופן פסול ופורץ גבולות. דפוס התנהגות זה לא נבחן לעומק בתסקירו ושירות המבחן התמקד בעיקר בתיאור השפעת המקרה וההליך המשפטי על הנאשם. לכך אוסיף, כי לנאשם עבר תעבורתי שאינו קל, וכולל 17 הרשעות קודמות, לרבות נהיגה בשכרות (2013).

18. הנאשם אכן מתייסר על מעשיו, נראה כי זאת בעיקר נוכח זהות המנוח, קרוב משפחה אותו מכיר היטב, חש בושה ומכיר בפגם המוסרי שנפל במעשיו. הקושי להתמודד עם תוצאתם הטראגית של מעשיו הביא להידרדרות במצבו הנפשי והרגשי והשפיע על תפקודו במישורי חיי השונים. טוב עשה שפנה לטיפול פסיכולוגי, מנע/1 **(סיכום טיפול פסיכולוגי מאת סאלח מסארה, פסיכולוג שיקומי מומחה ונירופסיכולוג)** עולה כי סובל מסימפטומים פוסט טראומטיים, חווה מצוקה נפשית, דיכאון וחרדה, ומחשבות בלתי פוסקות על המנוח.

הנאשם נכון לקבל את עונשו ועשה מאמצים רבים לתיקון תוצאות מעשיו, נערכה סולחה עם משפחת המנוח שפוצתה על ידו בסכום גבוה של ש"ח 100,000, במסגרת ההליך דנא הפקיד סכום פיצוי נוסף בסך 25,000 ₪. אכן אין מדובר במעשים המצדיקים סטייה ממתחם אך ניתן ללמוד מהם על חרטה אמיתית, כפרה והכאה על חטא.

עוד ניכר שההליך המשפטי מעורר בו חרדה ממשית והוא חושש חשש רב ששליחתו למאסר תפגע פגיעה קשה בו, במשפחתו ובעסקו. שירות המבחן מעריך בתסקירו, כי יתקשה להתמודד עם ריצוי עונש מאסר בכלא, במרחק ממשפחתו ומגורמי תמיכה הטיפוליים, ועל כן מבקש שלא למצות עימו את הדין.

19. **סיכום של דברים**, לאחר בחינה זהירה של כלל השיקולים, תוך מתן משקל בכורה לשיקולי הרתעת היחיד והרבים, נראה כי אכן היה ראוי לאמץ את עתירת המאשימה ולגזור על הנאשם מאסר בן 18 חודשים, עברו הפלילי אינו מאפשר למקומו בתחתית מתחם הענישה. עם זאת, לאחר שקילה נוספת, תוך מתן משקל להודאתו, למצבו

הרגשי המורכב, ולפגיעה בו, מצאתי ללכת לקראתו ולמקמו בתחתית מתחם הענישה. עוד אקבל את המלצת שירות המבחן ואעכב את ביצוע עונש המאסר לתקופה שתאפשר לו להיערך לכניסה למאסר, כשבמהלך תקופה זו ימשיך בטיפול בשירות המבחן.

אכן, אין להתעלם מההשפעה הקשה שיהיה לעונש על הנאשם, משפחתו ועסקו אך אין בכל אלו כדי לגבור על שיקולי הרתעת הרבים ומצוות המחוקק בדבר החמרת הענישה בעבירות הפקרה:

"האחריות המוטלת על הנהג אינה מצטמצמת אך לשמירה על כללי התנועה, אלא כוללת, בין היתר, את החובה המוסרית המצופה מכל בן אנוש- הקבועה גם בדין- להושיט יד למי שנפגע על ידו, אף במקרים בהם הפגיעה אינה כרוכה בביצוע עבירה על ידו. אכן באבחה אחת חרב עולמו של המערער עליו, אולם אין לשכוח כי באותה אבחה חרב עולמם של בני המשפחה המנוחים, אשר כאבם אינו יודע מזור" (עניין לוי, דברי המשנה לנשיא (כתוארה אז) כב' השופטת נאור ז"ל).

20. **באשר לעונש הפסילה**- הוראת סעיף 40 לפקודה מורה להטיל על נאשמים שהורשעו בעבירת הפקרה חובת פסילת מינימום שלא תפחת מ-3 שנים. חרף עברו התעבורתי ופסילות קודמות, מצאתי להתחשב בנאשם הזקוק לרכבו ולא הורשע בעבירות נלוות, ולהסתפק בתקופת הפסילה המינימלית הקבועה בחוק.

טרם נעילה

21. גזירת עונש מאסר על נאשם בעבירת הפקרה אינה מאפשרת להטיל לצדו ענישה צופה פני עתיד. מדובר בתקלה שיש לתקנה בהקדם.

את הדברים הבאים כתבתי בת"פ 43300-05-21 **מדינת ישראל נ' עבד אל נאסר** (14.9.21), והם נכונים ורלוונטיים גם כעת:

"נסיבות מעשי הנאשם וריבוי מקרי ההפקרה מחייבים הטלת עונש מאסר בפועל ממושך ולצדו ענישה צופה פני עתיד מרתיעה. אלא, שהוראת סעיף 64א(ד) לפקודה, אינה מאפשרת זאת. על פי לשון החוק, שעה שנאשם הורשע בעבירת הפקרה לפי סעיף 64ג) לפקודה והוטל עליו עונש מאסר, לא ניתן לצרף לכך עונש מאסר על תנאי "כעונש יחיד ובין כעונש נוסף". לשונו המפורשת של הסעיף אינה מותירה מקום לגמישות, והתוצאה היא שבמקום שיש להחמיר בענישה, ניטלה מבית המשפט האפשרות לגזור עונש מאסר על תנאי.

ניסיון להתחקות אחר תכלית הוראת החוק לא נותן מענה לרציונל שעמד מאחורי חקיקתו. הקושי הרב שעולה מלשון החוק עמד גם לפני בית המשפט העליון במספר מקרים, וזה אף העיר כי יש מקום לחשיבה

נוספת בעניין ובמידת הצורך, לשקול תיקון החקיקה הרלוונטית (ראו עניין וולקוב, פ' 7 לפסק דינו של כב' השופט שהם; ע"פ 2351/17 סביחאת נ' מדינת ישראל, פסק דינו של כב' השופט דנציגר ששב וקרא למחוקק לעשות את שמתחייב ולתקן את החוק; עניין אספה, פ' 7; ע"פ 5754/19 קשתי נ' מדינת ישראל (22.1.2020)). צו השעה הוא להחמיר בענישתם של הפוגעים והמפקירים על מנת להילחם בנגע תאונות הדרכים, וכדי להעביר מסר חד ומרתיע לציבור, הגיעה העת לתיקון החוק ויפה שעה אחת קודם."

22. סוף דבר, אני גוזרת על הנאשם את העונשים הבאים:

א. 14 חודשי מאסר בפועל בניכוי ימי מעצרו 28.5.21-7.6.21.

ב. פסילה בפועל מלקבל או להחזיק ברישיון נהיגה למשך 3 שנים מיום שחרורו ממאסר. תקופת הפסילה תחל מיום 1.6.21 ועד לכניסתו למאסר ותמשיך לאחר שחרורו ממאסר. אין צורך הפקדה.

ג. 12 חודשי פסילה למשך 3 שנים מיום שחרורו שלא יבצע עבירה של נהיגה המסכנת חיי אדם או נהיגה בזמן פסילה.

ד. קנס בגובה 2,000 שקלים או 30 ימי מאסר תמורתו, שישולם עד ליום 1.2.2023.

ה. פיצוי בסך 25,000 ₪ למשפחת המנוח. הפיצוי הופקד, המאשימה תמסור למזכירות בית המשפט את פרטי נפגעי העבירה.

ו. בהתאם להמלצת התסקיר, ימשיך שירות המבחן לטפל בנאשם לצורך הקלה על הערכותו לעונש מאסר עד מועד כניסתו למאסר.

ז. הנאשם יתייצב לתחילת ריצוי מאסרו ביום 1.3.23 עד השעה 10:00 בבית מעצר הדירים, או לפי החלטת וועדת מיון מוקדם בשירות בתי הסוהר.

עותק מהחלטתי יועבר לשירות המבחן.

זכות ערעור לבית המשפט העליון תוך 45 יום.

ניתן היום, כ"ד כסלו תשפ"ג, 18 דצמבר 2022, במעמד הצדדים.